

вості готелю, надає конкурентні переваги на туристичному ринку, підприємства готельного господарства України наближаються до європейського рівня.

Література

1. Иванов А.М. Проблемы экологизации при зонировании охранных территорий / А.М. Иванов // Экономичный простор : сб. науч. работ. – 2011. – № 48/1. – С. 292-301.
2. Кравченко А.І. Особливості організації обслуговування в еко-готелях / А.І. Кравченко, Д.І. Басюк // Готельно-ресторанний бізнес: інноваційні напрями розвитку : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 25-27 березня 2015 р. – К. : Вид-во НУХТ, 2015. – С. 212-213.
3. Магалецький А.В. Інноваційні підходи до формування маркетингової політики підприємств готельного господарства: екологічний аспект / А.В. Магалецький // Економічний простір : сб. науч. работ. – 2010. – № 44/2. – С. 321-327.
4. Гостиничный бизнес. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://prohotelia.com.ua/2013/01/12-events-and-trends-of-2012/>.
5. Green Key. [Electronic resource. – Mode of access <http://www.greenkey.org/Menu/Criteria/Hotels>.

Надійшло до редакції 16.02.2016 р.

Паук О.Е. Инновационные направления развития отельной индустрии Украины: экологизация средств размещения

Определены инновационные направления развития предприятий гостиничной индустрии мира и Украины, а именно – экологизации средств размещения. Исследованы основные показатели, характеризующие экологичность предприятий гостиничного хозяйства. Также определены гостиничные предприятия Украины, которые получили эко-сертификат от международной компании Green Key, которая отмечает их ответственное и бережное отношение к окружающей среде и активное участие в социальной жизни, и предоставила эко-сертификаты уже 12 гостиницам Украины.

Ключевые слова: индустрия туризма, гостиничное хозяйство, эко-отель, экологизации, Green Key.

Pauk O.E. Some Innovative Directions of Hotel Industry Development in Ukraine: Ecologisation of Accommodations

The innovative development direction of world and Ukrainian hotel industry such as ecologisation was analyzed. The main indicators that characterize the ecology of hotel industry accommodations were investigated. Ukrainian hotel enterprises that have received the eco-certification from an international company Green Key were defined as well. This company has defined a responsible and caring attitude to the environment, active participation in social life and provided 12 Ukrainian hotels with eco-certificates.

Keywords: tourism industry, hospitality, eco-hotel rates, ecologisation, Green Key.

УДК 657

АПАРАТ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ

Х.Р. Хомик¹

З'ясовано актуальність проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства, зокрема внутрішнього аудиту екологічних витрат. Трансформовано стандартне Положення про службу внутрішнього аудиту підприємства щодо організації внутрішнього аудиту екологічних витрат, а саме 1, 2 і 3 розділи. Відображено структуру апарату внутрішнього аудиту екологічних витрат на прикладі лісового господарства. Визначено основні завдання особи, відповідальної за здійснення внутрішнього аудиту екологічних витрат – аудитора з перевірки обліку екологічних витрат.

¹ Асист. Х.Р. Хомик – НЛТУ України, м. Львів

Ключові слова: внутрішній аудит, екологічні витрати, аудитор з перевірки обліку екологічних витрат, апарат.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання важливим елементом функціонування підприємства є наявність у його структурі служби, яка б контролювала, надавала гарантії і консультації щодо всіх процесів з метою підвищення достовірності й надійності інформації, що забезпечить ефективнішу діяльність підприємства. Це є можливим завдяки створенню служби внутрішнього аудиту. Адже традиційно аудит є оптимальним методом контролю.

Одним з основних напрямів внутрішнього аудиту є внутрішній аудит витрат, оскільки поряд з доходами витрати впливають на фінансовий результат діяльності підприємства, тому не може бути будь-яких неточностей у їх визначенні. Розглядаючи внутрішній аудит витрат на лісгосподарських підприємствах, доцільнішим буде сконцентрувати увагу на екологічних витратах, які в наш час є особливо актуальними.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій показав, що внутрішнім аудитом екологічних витрат, по суті, ніхто не займався. Загалом проблеми внутрішнього аудиту підприємств досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці: А.А. Аренс [1], Р. Адамс, Р. Алборов, М.Т. Білуха [2], Н.І. Дорош, Т.О. Каменська [3], Л.П. Кулаковська, Д. Міддлтон [4], В.В. Немченко, В. Подольський, Г. Поляк, Дж.К. Робертсон, А. Савін, Л. Сотнікова, Я. Соколов та ін. Водночас міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту практично не орієнтовані на внутрішній аудит еколого-економічних процесів, зокрема екологічних витрат. Немає й належних розробок, які враховували б галузеву специфіку внутрішнього аудиту екологічних витрат лісгосподарських підприємств.

Метою роботи є розроблення організаційних засад для проведення внутрішнього аудиту екологічних витрат підприємств лісового господарства.

Основні завдання:

- трансформація Положення про службу внутрішнього аудиту щодо внутрішнього аудиту екологічних витрат;
- відображення структури підсистеми апарату внутрішнього аудиту екологічних витрат;
- визначення основних завдань особи, відповідальної за внутрішній аудит екологічних витрат.

Виклад основного матеріалу. Для внутрішнього аудиту екологічних витрат притаманними є незалежність, об'єктивність, удосконалення діяльності підприємства, надання гарантій і консультацій. Метою внутрішнього аудиту екологічних витрат є вдосконалення природоохоронної діяльності підприємства внаслідок виявлення "вузьких" місць у процесі обліку екологічних витрат і розроблення рекомендацій щодо їх усунення [5].

Рішення про проведення на підприємстві внутрішнього аудиту екологічних витрат приймає власник підприємства (керівник об'єднання лісгосподарських підприємств). Це відбувається з урахуванням поділу еколого-економічних функцій власності й управління діяльністю підприємства, а також рівня екологічних ризиків діяльності підприємства [5]. До основних завдань внутрішнього аудиту екологічних витрат потрібно віднести:

1. Оцінювання системи внутрішнього контролю щодо достовірності визначення екологічних витрат, дотримання законодавства, ефективності і результативності екологічної діяльності відповідних операцій.
2. Аналіз та оцінювання ефективності системи управління екологічними ризиками з пропозиціями методів для їх усунення.
3. Оцінювання адекватності системи еколого-економічного управління підприємством.

Стандартне Положення про службу внутрішнього аудиту підприємства (рис. 1) потрібно адаптувати до специфіки лісгосподарських підприємств.

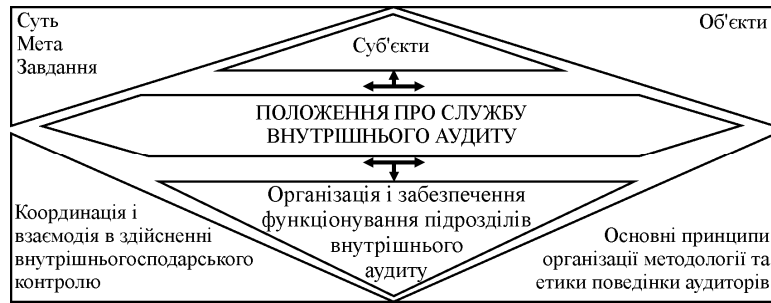

Рис. 1. Структура Положення про службу внутрішнього аудиту

Положення про службу внутрішнього аудиту об'єднання лісгосподарських підприємств доцільно доповнити щодо організації внутрішнього аудиту екологічних витрат. Передусім, це стосується 1, 2 і 3 розділів. Так, Розділ 1 "Сутність, мета і завдання", треба доповнити такими завданнями:

- оцінювання відповідності системи менеджменту принципам галузевої системи екологічного менеджменту;
- оцінювання системи внутрішнього контролю щодо достовірності екологічної інформації, зокрема екологічних витрат;
- надання гарантій щодо організації обліку екологічних витрат;
- консультування з класифікації та групування екологічних витрат.

Розділ 2 "Склад суб'єктів", на нашу думку, потрібно доповнити положенням щодо виокремлення у структурі служби внутрішнього аудиту аудитора з перевірки обліку екологічних витрат для надання гарантій і консультацій з екологічної діяльності, зокрема організації обліку екологічних витрат.

Розділ 3 "Основні об'єкти" доцільно доповнити такими об'єктами:

- застосовувані "зелені" технології;
- процес заготівлі екологічно чистої лісопродукції;
- процес збуту екологічно чистої лісопродукції;
- інвестиції в екологічну діяльність підприємств;
- консультування з екологічного менеджменту;
- консультування щодо організації обліку і звітності з екологічних витрат;
- надання гарантій з еколого-економічної ефективності організації обліку екологічних витрат;
- обґрунтованість облікової політики щодо екологічних витрат.

За характером діяльності внутрішній аудит екологічних витрат належить до виконавчої і здійснюватиме його аудитор з перевірки обліку екологічних

витрат. Проект типової структури підсистеми служби внутрішнього аудиту обласного об'єднання лісгосподарських підприємств зображено на рис. 2.

Рис. 2. Структура підсистеми внутрішнього аудиту екологічних витрат

Робота аудитора з перевірки обліку екологічних витрат повинна базуватися на двох основних якостях аудитора – незалежності та об'єктивності. При цьому, говорячи про незалежність, йдеться про рівень підпорядкованості служби внутрішнього аудиту на підприємстві, зокрема тільки власникам (найвищому керівництву) підприємства. На лісгосподарських підприємствах ним є керівник обласного управління лісовим і мисливським господарством. Під об'єктивністю розуміють безпристрасність внутрішнього аудитора під час здійснення перевірки, неупередженість під час оцінювання і складання висновків.

Аудитор з перевірки обліку екологічних витрат повинен бути кваліфікованим і компетентним з цього питання, мати вищу спеціальну освіту. Результати перевірки він зобов'язаний подати головному аудитору.

До завдань аудитора з перевірки обліку екологічних витрат належать:

- перевірка достатності та відповідності чинним правовим актам і статуту підприємства системи еколого-економічних регламентів і регуляторів;
- перевірка правильності складання та умов виконання господарських договорів щодо екологічно чистої продукції;
- експертиза фінансової звітності, правильності організації, методології та техніки ведення бухгалтерського обліку екологічних витрат;
- експертиза достовірності обліку витрат на виробництво екологічно чистої продукції, здійснення екологічних робіт;
- розроблення та надання обґрунтованих пропозицій щодо покращення організації підсистеми контролю, бухгалтерського обліку і розрахункової дисципліни екологічних витрат;
- підвищення ефективності еколого-економічних програм, зміни структури виробництва екологічно чистої продукції та екологічної діяльності;
- надання консультацій керівникам, службовцям і менеджерам підприємства з питань еколого-економічного управління, господарської діяльності та інших проблем;
- участь в організації підготовки до перевірки зовнішнього аудиту чи інших органів перевірки.

Вважаємо, що внутрішній аудит екологічних витрат є дієвим інструментом оцінювання еколого-економічних ризиків. Адже сконцентровується вся увага суто на операціях, пов'язаних з екологічними витратами. Це потрібно врахувати й у формуванні цілей аудиту.

Висновки. Отже, розроблено організаційні засади функціонування підсистеми внутрішнього аудиту екологічних витрат. Зокрема, запропоновано

структуру підсистеми внутрішнього аудиту екологічних витрат підприємств лісового господарства, а також передумови для розроблення посадової інструкції аудитора з перевірки обліку екологічних витрат. Стандартне Положення про службу внутрішнього аудиту підприємства адаптовано до специфіки лісгосподарських підприємств. Зокрема, доповнено розділи 1, 2, 3. Це не тільки гарантує високу ефективність підсистеми внутрішнього аудиту екологічних витрат, а й істотно підвищить ефективність функціонування служби внутрішнього аудиту об'єднання підприємств лісового господарства.

Література

1. Arens A.A. Auditing an integrated approach / A.A. Arens, J.K. Loebbecke. – New Jersey, 1991. – 362 p.
2. Білуха М.Т. Контроль витрат виробництва на основі впровадження комплексної автоматизації ПЕОМ на прикладі гумотехнічної галузі / М. Білуха, С. Іваніна // Бухгалтерський облік і аудит : наук.-практ. журнал. – 2005. – № 5. – С. 59-62.
3. Каменська Т.О. Облік, аналіз та внутрішній аудит витрат виробництва : навч. посібн. / Т.О. Каменська, І.І. Пилипенко, О.Ю. Редько. – К. : ІВЦ Дерстату України, 2007. – 128 с.
4. Myddelton D.R. Accounting and Financial Decision / D.R. Myddelton. – Logman, London 1991. – 236 p.
5. Хомик Х.Р. Організаційно-методичні засади внутрішнього аудиту екологічних витрат підприємств лісового господарства / Х.Р. Хомик // Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки : Міжнар. зб. наук. праць. – Ч. 2 / відпов. ред. І.Б. Садовська. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ. – 2016. – Вип. 1 (9). – С. 166-170.

Надійшло до редакції 05.02.2016 р.

Хомык К.Р. Аппарат внутреннего аудита экологических затрат

Выяснена актуальность проведения внутреннего аудита затрат предприятия, в частности внутреннего аудита экологических затрат. Трансформировано стандартное Положение о службе внутреннего аудита предприятия по организации внутреннего аудита экологических затрат, а именно 1, 2 и 3 раздела. Отображена структура аппарата внутреннего аудита экологических затрат на примере лесного хозяйства. Определены основные задачи лица, ответственного за осуществление внутреннего аудита экологических затрат – аудитора по проверке учета экологических затрат.

Ключевые слова: внутренний аудит, экологические затраты, аудитор по проверке учета экологических затрат, аппарат.

Khomyk Kh.R. The staff of Internal Audit of Environmental Costs

The relevance of the internal audit of expenses including internal audit of environmental costs is revealed. A standard position of the enterprise internal audit for the organization of internal audit of environmental costs, such as 1, 2 and 3 sections is transformed. The structure of internal audit of environmental costs on the example of forestry is highlighted. The main tasks of the person responsible for the internal audit of environmental costs like the auditor to verify the integration of environmental costs are identified.

Keywords: internal audit, environmental costs, the auditor to verify the integration of environmental costs, staff.

2. ПРОДУКТИВНІ СИЛИ

УДК 658.[012.32+589]

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ МОТИВУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ

К.О. Дорошкевич¹, М.М. Вороновська², І.З. Салата³, Т.О. Маслак⁴

Досліджено процес мотивування на підприємствах, що передбачає стимулювання працівників для формування у їх свідомості бажаних мотивів діяльності, які сприятимуть досягненню цілей підприємства. Для підвищення рівня стимулювання на підприємствах, визначено порядок формування аналітичного інструментарію мотивування працівників, удосконалено класифікацію методів аналізування стимулів і мотивів згідно зі системним підходом (визначено групи емпіричних, розрахункових методів і методів узагальнення результатів аналізування), сформовано рекомендації із їх використання.

Ключові слова: мотивування, стимулювання, аналітичне забезпечення, методи.

Вступ. Як відомо, мотивування працівників підприємств передбачає їх спонукання на діяльність, що сприяє досягненню цілей організації [1]. Процес мотивування передбачає формування дієвої системи стимулювання працівників, що відбувається за допомогою сукупності матеріальних і нематеріальних стимулів (зовнішніх спонукань до діяльності працівників, що формують у їх свідомості мотиви). Їх вибір здійснює керівництво підприємства за результатами аналізування стимулів і мотивів діяльності працівників. Це відбувається згідно з визначеною послідовністю (мотиваційні моделі стверджують, що стимул викликає у свідомості людини мотив, тому від аналізування стимулів варто переходити до аналізування мотивів) з використанням відповідних інструментів. Для забезпечення високої результативності управлінських процесів на підприємствах, важливо володіти знаннями та уміти раціонально застосовувати відповідний аналітичний інструментарій мотивування працівників, що потребує розвитку методологічних основ його формування.

Матеріали та методи. Аналітичний та методологічний інструментарій, призначений для управління підприємством, досліджено у працях А.Ф. Барвінського, В.В. Вітлінського, П.Л. Гордієнко, А.І. Гінзбурга, В.П. Кічора, Л.І. Краснікової, І.Г. Лук'яненко, К.І. Редченко, Р.В. Фещура та ін. В економічній літературі ґрунтовано розглянуто також питання мотивування працівників підприємств, мотиваційні моделі, методи стимулювання тощо. Проте аналітичне забезпечення та інструментарій аналізування стимулів і мотивів діяльності працівників потребує ретельнішого дослідження.

Результати. Відповідно до поставленої проблеми, проаналізовано теоретичні основи і формування практичних рекомендації із застосування різноманітних підходів до аналізування стимулів і мотивів діяльності працівників. На його

¹ доц. К.О. Дорошкевич, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка";

² асист. М.М. Вороновська, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка";

³ ст. наук. співроб. І.З. Салата, канд. екон. наук – Академія сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного;

⁴ студ. Т.О. Маслак – НУ "Львівська політехніка"